
Grozījumi:

FKTK 29.05.2018. noteikumi Nr.86 / LV, 107 (6193), 01.06.2018. / Stājas spēkā 02.06.2018.

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas normatīvie noteikumi Nr. 3

Rīgā 2018. gada 9. janvārī

(Finanšu un kapitāla tirgus komisijas padomes
sēdes protokols Nr. 1 3. p.)

Klientu padziļinātās izpētes normatīvie noteikumi kredītiestādēm un licencētām maksājumu un elektroniskās naudas iestādēm

*Izdoti saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu
legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma
7. panta otro daļu, 21.¹ panta otro daļu, 22. panta ceturto daļu
un 47. panta otro daļu
(Grozīta ar FKTK 29.05.2018. noteikumiem Nr. 86)*

I. Vispārīgie jautājumi

1. "Klientu padziļinātās izpētes normatīvajos noteikumos kredītiestādēm un licencētām maksājumu un elektroniskās naudas iestādēm" (tālāk tekstā – noteikumi) lietoti šādi termini:

1.1. risks – ietekme un iespējamība, ka kredītiestāde var tikt izmantota noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai terorisma finansēšanā;

1.2. risku paaugstinošs faktors – faktors, kas paaugstina noteiktām darbību attiecībām vai atsevišķam darījumam piemītošo noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku;

1.3. riska segmenti – noteikta veida noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risku paaugstinoši faktori;

1.4. klienta riska profils – klientam piemītošais kopējais noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks, ko veido klientam piemītošo risku paaugstinošu faktoru kopums;

1.5. balstoties uz riska izvērtējumu (uz riska izvērtējumu balstīta pieeja (*risk based approach*)) – pieeja, kurā kredītiestāde identificē, izvērtē un nodrošina skaidru izpratni par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riskiem, kuriem kredītiestāde ir pakļauta, un veic pasākumus noziedzīgi iegūtu līdzekļu

legalizācijas un terorisma finansēšanas riska novēršanai atbilstoši pastāvošajiem riskiem;

1.6. klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēma – kredītiestādes izveidota sistēma, kas skaitliskā izteiksmē atspoguļo kopējo noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska līmeni, kas piemīt sadarbībai ar konkrēto klientu;

1.7. riska skaitliskais novērtējums – riska faktoru ietekmes nozīmīguma izvērtējums, kas skaitliskā izteiksmē atspoguļo riska faktora ietekmi uz kopējo riska līmeni;

1.8. *(svītrots ar FKTK 29.05.2018. noteikumiem Nr. 86).*

2. Noteikumi ir saistoši kredītiestādēm, licencētām maksājumu iestādēm un elektroniskās naudas iestādēm, kā arī to filiālēm (tālāk tekstā visas kopā – kredītiestāde).

3. Noteikumi nosaka minimālās prasības klientu padziļinātajai izpētei un darījumu pastiprinātai uzraudzībai, kā arī prasības iekšējās kontroles sistēmas izveidei. Kredītiestāde detalizētas prasības klientu padziļinātai izpētei un darījumu pastiprinātai uzraudzībai nosaka savās politikās un procedūrās, balstoties uz noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska izvērtējumu. Kredītiestādes pienākums ir pierādīt, ka tās veiktie un atbilstoši dokumentētie klienta padziļinātās izpētes pasākumi ir atbilstoši sadarbībai ar klientu piemītošajiem riskiem.

4. Noteikumi nosaka:

4.1. gadījumus, kuros kredītiestāde veic klienta padziļināto izpēti;

4.2. padziļinātās izpētes kārtību un minimālo apjomu, sākot darījumu attiecības, kā arī darījumu attiecību laikā;

4.3. klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēmas izstrādes un lietošanas prasības kredītiestādēm;

4.4. noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska segmentācijas un atbilstošo riska faktoru vērtēšanas kārtību;

4.5. īpašos klienta padziļinātās izpētes pasākumus;

4.6. klienta darījumu pastiprinātās uzraudzības kārtību.

II. Klienta padziļinātās izpētes kārtība

1. Vispārīgie jautājumi

5. Klienta padziļinātās izpētes rezultātā iegūstamās informācijas apjoms ir atkarīgs no sadarbības ar klientu piemītošajiem riskiem. Dažādiem klientiem padziļinātās izpētes rezultātā iegūstamās informācijas apjoms var būt atšķirīgs.

6. Lai nodrošinātu klienta padziļinātās izpētes procesa vienotību, pilnīgumu un nepārtrauktību, kredītiestāde klienta izpēti veic kopumā par visiem viena klienta izmantotajiem produktiem un pakalpojumiem, tai skaitā vērtējot kopumā klienta līdzekļu apgrozījumu un atlikumu. Lai nodrošinātu klientu padziļinātās izpētes procesa vienotību, kredītiestāde var visus darījumus ar klienta līdzekļiem veikt ar klienta norēķinu konta starpniecību.

7. Kredītiestāde izbeidz darījumu attiecības ar klientu, ja 45 kalendāro dienu laikā no dienas, kad konstatēti klienta padziļinātās izpētes priekšnosacījumi, nevar nodrošināt klienta padziļinātās izpētes minimālo prasību izpildi un pietiekamus pierādījumus, kas apliecina klienta darījumu tiesisko un ekonomisko mērķi.

8. Klienta riska izvērtēšanai kredītiestāde izmanto šajos noteikumos minētos riska segmentus un tiem atbilstošos

riska faktorus.

9. Kredītiestāde, nodibinot darījumu attiecības un darījumu attiecību laikā, veic noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska izvērtējumu, ņemot vērā šādus riska segmentus:

- 9.1. klienta risks;
- 9.2. valsts un ģeogrāfiskais risks;
- 9.3. klienta izmantoto pakalpojumu un produktu risks;
- 9.4. pakalpojumu un produktu piegādes kanālu risks.

10. Kredītiestāde, veicot klientam piemītošā riska izvērtējumu, ņem vērā ne tikai šajos noteikumos minētos riskus, bet arī riskus, kas identificēti Latvijas Republikas valsts riska izvērtējumā un Eiropas Komisijas Eiropas Savienības riska izvērtējumā, kā arī citus riskus, kas raksturīgi finanšu iestādei.

11. Kredītiestāde, balstoties uz riska izvērtējumu, nodrošina iekšējās kontroles sistēmas izstrādi un darbību, kas ļauj savlaicīgi identificēt paaugstinātus riskus un veikt risku novēršanas vai mazināšanas pasākumus, tai skaitā procedūrās nosaka, kādos gadījumos un kādā apmērā jāveic klienta padziļinātā izpēte.

12. Kredītiestāde nodrošina, ka tās noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas iekšējās kontroles sistēmas, tai skaitā izmantoto informācijas tehnoloģiju risinājumu, atbilstība un efektivitāte tiek neatkarīgi izvērtēta (auditēta) ne retāk kā reizi 18 mēnešos.

13. Neatkarīgi no klienta riska profila kredītiestāde veic klienta padziļināto izpēti, ja:

- 13.1. rodas aizdomas, ka klienta veiktie darījumi ir saistīti ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu;
- 13.2. par klientu vai tā veiktajiem darījumiem ir saņemta informācija vai pieprasījums saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma finansēšanu vai noziedzīgiem nodarījumiem no korespondējošajām kredītiestādēm;
- 13.3. par klientu vai tā veiktajiem darījumiem ir saņemts Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta, pirmstiesas izmeklēšanas iestāžu, prokuratūras vai tiesas pieprasījums saistībā ar aizdomām par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma finansēšanu vai cita noziedzīga nodarījuma izdarīšanu;
- 13.4. par klientu vai tā veiktajiem darījumiem ir saņemti pieprasījumi saistībā ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju, terorisma finansēšanu vai citu noziedzīgu nodarījumu no pirmstiesas izmeklēšanas iestādes, prokuratūras vai tiesas kriminālprocesa ietvaros.

2. Klientu padziļinātās izpētes veikšanas kārtība

14. Kredītiestāde izstrādā klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēmu atbilstoši šajos noteikumos noteiktajiem principiem un prasībām, nodrošinot, ka klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēma skaitliskā izteiksmē atspoguļo katram klientam piemītošo noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas kopējo riska līmeni. Kredītiestāde par katru novērtējuma procesā konstatētu risku paaugstinošu faktoru atbilstoši riska līmenim nosaka konkrētu punktu skaitu, un kopējais punktu skaits veido klienta kopējo riska profilu. Maksimālais iespējamais punktu skaits ir 100 punktu, ko kredītiestāde, balstoties uz riska izvērtējumu, sadala proporcionāli pa riska segmentiem.

15. Kredītiestāde, pamatojoties uz tās saimnieciskajai darbībai un klientiem raksturīgo risku, izstrādā un nosaka riska svērto likmi un skaitlisku vērtējumu atsevišķajiem risku segmentiem un faktoriem, uz kuru pamata tiek veidota klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēma. Tā skaitliskā izteiksmē atspoguļo kopējo noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska līmeni, kas piemīt sadarbībai ar konkrēto klientu. Kredītiestāde,

piemērojot skaitliskā novērtējuma sistēmu, izstrādā standartizētus lēmumu pieņemšanas algoritmus.

16. Kredītiestāde nosaka konkrētu riska skaitliskā novērtējuma robežlīmeni, pēc kura sasniegšanas konkrētajam klientam, kā arī klientiem, kas ar konkrēto klientu veido saistīto klientu grupu, tiek piemēroti padziļinātās izpētes pasākumi pirms sadarbības uzsākšanas un sadarbības laikā. Kredītiestāde nodrošina klienta riska novērtējuma skaitliskā rezultāta pārskatīšanu katru reizi, kad tiek veikta klienta padziļinātā izpēte vai piemēroti risku mazinoši pasākumi.

17. Kredītiestāde veido un uztur katram riska faktoram piešķirto skaitlisko novērtējumu un nodrošina tā automatizētu lietošanu klienta riska līmeņa noteikšanai. Kredītiestāde aktualizē riska faktoriem piešķirto skaitlisko novērtējumu ne retāk kā reizi gadā vai pēc nepieciešamības, ja tās rīcībā nonāk ziņas, kas liecina par izmaiņām informācijā, kas bijusi par pamatu, piešķirot riska faktoram konkrētu skaitlisko novērtējumu.

18. Kredītiestāde izstrādā tādus informācijas tehnoloģiju risinājumus, kas automatizēti identificē risku paaugstinošus faktorus un veic aprēķinus klienta riska skaitliskajam novērtējumam.

19. Kredītiestāde, balstoties uz riska izvērtējumu un klientam noteikto riska profilu (piešķirto punktu skaitu), nosaka nepieciešamos klienta padziļinātās izpētes pasākumus un to veikšanas regularitāti. Klienta padziļinātās izpētes pasākumus un to regularitāti nosaka, ievērojot pastāvošo riska līmeni.

20. Kredītiestāde izstrādā procedūras un nosaka klientu padziļinātās izpētes pasākumus atbilstoši klienta riska profilam, tai skaitā paredzot šādus risku mazinošus un padziļinātās izpētes pasākumus, nosakot to piemērošanas nepieciešamību, atbilstību, kārtību un apjomu atbilstoši riska novērtējuma līmenim:

20.1. klientu veikto darījumu uzraudzība, to analīze un ekonomiskā pamatojuma izvērtēšana, dokumentējot argumentētu slēdzienu par darījuma būtību un atbilstību klienta deklarētajai saimnieciskajai darbībai, kas kredītiestādei ir saprotama un nerada šaubas par darījuma ekonomisko un tiesisko mērķi;

20.2. papildu informācijas iegūšana par klientu no neatkarīgiem avotiem;

20.3. klienta sniegtās informācijas atbilstības konkrētajam darījumam pārbaude un pārliecināšanās, ka klienta iesniegtie dokumenti nesatur iespējamās viltojuma pazīmes;

20.4. darījumu izpildes ierobežojumi (piemēram, attiecībā uz apmēru, valūtām, partneriem, valstīm) līdz nepieciešamās informācijas vai dokumentu saņemšanai;

20.5. darījumu izpilde vienīgi pirms darījumu pamatojošo dokumentu saņemšanas;

20.6. darījumu izpilde tikai ar atbilstoši pilnvarota kredītiestādes darbinieka vai kredītiestādes augstākā līmeņa amatpersonas piekrišanu;

20.7. pakalpojumu un produktu ierobežojumu noteikšana (piemēram, nosakot konkrēta pakalpojuma ietvaros veicama darījuma apmēra limitus, atļaujot tikai noteikta veida darījumus vai maksājumus, atļaujot tikai darījumus uz noteiktām valstīm vai ar noteiktiem sadarbības partneriem).

21. Kredītiestāde pirms jaunas skaitliskā novērtējuma sistēmas izmantošanas sākšanas vai būtisku izmaiņu veikšanas esošajā skaitliskā novērtējuma sistēmā rakstveidā par to informē Finanšu un kapitāla tirgus komisiju.

III. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska segmenti un tiem atbilstošie riska faktori

1. Klienta risks

22. Klienta risks ir noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas risks, kas piemīt klienta juridiskajai formai, īpašnieku struktūrai, klienta un klienta patiesā labuma guvēja saimnieciskajai un personiskajai darbībai.

23. Kredītiestāde, izvērtējot klientam piemītošo risku, balstoties uz riska izvērtējumu, ņem vērā vismaz šādus risku ietekmējošus faktorus:

23.1. klienta vai klienta patiesā labuma guvēja saimnieciskā vai personiskā darbība;

23.2. klienta juridiskā forma, īpašnieku struktūra un uzvedība;

23.3. klienta vai klienta patiesā labuma guvēja reputācija.

24. Kredītiestāde, ņemot vērā pastāvošos riskus, veic klienta tipa izvērtēšanu un dalīšanu vismaz šādos klientu riska tipos, kas sarindoti, sākot ar zemākā riska tipu un beidzot ar augstākā riska tipu, un, veidojot klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēmu, piešķir katram no šiem tiptiem noteiktu skaitlisku novērtējumu:

24.1. Latvijas Republikas rezidenti un Eiropas Ekonomikas zonas rezidenti fiziskas personas, kuru mēneša kredīta plānotais vai faktiskais apgrozījums nepārsniedz 15 000 *euro*;

24.2. ārvalstu personas, kas nav Eiropas Ekonomikas zonas rezidenti fiziskas personas, kuru mēneša kredīta plānotais vai faktiskais apgrozījums nepārsniedz 15 000 *euro*;

24.3. juridiskas personas un juridiski veidojumi, kuri pamata darbību veic Latvijas Republikā;

24.4. juridiskas personas un juridiski veidojumi, kuru pamata darbība nav saistīta ar Latvijas Republiku, bet kuri ietilpst publiski zināmā ārvalstu uzņēmumu grupā ar labu reputāciju;

24.5. fiziskas personas, kuru mēneša kredīta plānotais vai faktiskais apgrozījums pārsniedz 15 000 *euro*;

24.6. fiziskas personas, kuras atzīstamas par politiski nozīmīgām personām, to ģimenes locekļi vai ar politiski nozīmīgām personām cieši saistītas personas, vai juridiskas personas un juridiski veidojumi, kuru patiesie labuma guvēji ir minētās personas;

24.7. juridiskas personas un juridiskie veidojumi, kuru pamata darbība nav saistīta ar Latvijas Republiku un kuri neietilpst publiski zināmā ārvalstu uzņēmumu grupā ar labu reputāciju, kā arī loro korespondenti (respondenti);

24.8. čaulas veidojumi.

(Grozīts ar FKTK 29.05.2018. noteikumiem Nr. 86)

25. Kredītiestāde, nosakot klienta un klienta patiesā labuma guvēja saimnieciskajai vai personiskajai darbībai piemītošo risku, balstoties uz riska izvērtējumu, ņem vērā vismaz šādus risku paaugstinošus faktorus, kuriem kredītiestāde piešķir noteiktu skaitlisku novērtējumu:

25.1. klients vai klienta patiesais labuma guvējs ir ārpakalpojumu grāmatvedis, advokāts vai juridiska veidojuma dibināšanas un darbības nodrošināšanas pakalpojumu sniedzējs, kas kredītiestādē uz sava vārda atver kontu finanšu darījumu veikšanai klienta vārdā;

25.2. klients vai klienta patiesais labuma guvējs veic kādu no šādiem komercdarbības veidiem:

25.2.1. azartspēļu organizēšana;

25.2.2. inkasācijas pakalpojumu sniegšana;

25.2.3. starpniecība darījumos ar nekustamajiem īpašumiem;

25.2.4. tirdzniecība ar dārgmetāliem un dārgakmeņiem;

25.2.5. tirdzniecība ar ieročiem un munīciju;

25.2.6. pārapdrošināšanas pakalpojumu sniegšana, izņemot gadījumus, kad pakalpojumu sniedzējs ir atbilstoši licencēts un tiek veikta pakalpojuma sniedzēja uzraudzība vai pakalpojuma sniedzējam starptautiskās reitinga aģentūras devušas vērtējumu investīciju kategorijā;

25.2.7. naudas pakalpojumu sniegšana (piemēram, norēķinu kases, valūtas maiņas punkti, naudas pārskaitījumu aģenti vai citi pakalpojumu sniedzēji, kas piedāvā naudas pārskaitījumu iespējas);

25.2.8. valūtas tirdzniecības starpnieka pakalpojumu sniegšana (piemēram, *Forex* dīleri);

25.2.9. tādu pakalpojumu sniegšana, kuriem ir apgrūtināta iespēja dokumentāri pamatot pakalpojumu sniegšanas faktu (piemēram, reklāmas, mārketinga pakalpojumi, informācijas tehnoloģiju risinājumu piegāde un uzturēšana);

25.2.10. ieguldījumu pakalpojumi un ieguldījumu blakuspakalpojumi, izņemot gadījumus, kad pakalpojumu sniedzējs ir atbilstoši licencēts Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstī vai citā valstī, kuras normatīvo aktu prasības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā ir līdzvērtīgas Eiropas Savienības tiesību aktu prasībām, un tiek veikta pakalpojumu sniedzēja uzraudzība;

25.3. klients vai klienta patiesais labuma guvējs ir persona, kas saistīta ar darbības sektoru, kurā pastāv augsts korupcijas risks;

25.4. klients vai klienta patiesais labuma guvējs ir persona, kas saistīta ar darbības sektoru, kurā būtiska loma ir skaidras naudas darījumiem;

25.5. klienta juridiskās personas izveidošanas iemesls ir neskaidrs, un informācija par klienta darbības tiesisko un ekonomisko mērķi ir vispārīga;

25.6. klienta vai klienta patiesā labuma guvēja iepriekšējā darbības un profesionālā pieredze nav saistīta ar plānoto saimniecisko darbību;

25.7. saimnieciskā darbība neatbilst klienta vai klienta patiesā labuma guvēja mantiskajam stāvoklim;

25.8. klienta saimnieciskās darbības veidam vai veiktajiem darījumiem ir neskaidrs tiesiskais vai ekonomiskais pamatojums (piemēram, nav iespējams pienācīgi pārliecināties par preču un pakalpojumu kustību).

26. Kredītiestāde, nosakot klienta juridiskajai formai, īpašnieku struktūrai un uzvedībai piemītošo risku, balstoties uz riska izvērtējumu, ņem vērā vismaz šādus risku paaugstinošus faktorus, kuriem kredītiestāde piešķir noteiktu skaitlisku novērtējumu:

26.1. klients ir juridiskā persona, kas emitē vai ir tiesīga emitēt uzrādītāja akcijas (kapitāla vērtspapīrus);

26.2. klients ir juridiskā persona, kuras īpašnieku vai dalībnieku struktūra apgrūtina iespēju noteikt patieso labuma guvēju un gadījumā, ja klienta īpašnieka struktūra ir mainīta, nav saprotami īpašnieku maiņas iemesli;

26.3. klients ir biedrība, nodibinājums un tiem pielīdzināms juridisks veidojums, kuram nav peļņas gūšanas rakstura, izņemot gadījumus, kad tam Latvijas Republikā ir piešķirts sabiedriskā labuma organizācijas statuss vai tas darbojas Latvijas Republikā un tā mēneša kredīta apgrozījums nepārsniedz 7 000 *euro*;

26.4. klienta veiktie darījumi vai maksājumi ir sarežģīti, netipiski lieli klienta saimnieciskajai vai personiskai darbībai vai ir neskaidrs to tiesiskais un ekonomiskais mērķis;

26.5. pastāv pamats uzskatīt, ka klients mēģina izvairīties no noteiktiem limita lielumiem;

26.6. klients mēģina izvairīties no informācijas sniegšanas vai mēģina slēpt savu saimniecisko darbību.

27. Kredītiestāde, nosakot klienta un klienta patiesā labuma guvēja reputācijai piemītošo risku, balstoties uz riska izvērtējumu, ņem vērā vismaz šādus risku paaugstinošus faktorus, kuriem kredītiestāde piešķir noteiktu skaitlisko novērtējumu:

27.1. par klientu vai klienta patieso labuma guvēju pieejama negatīva rakstura informācija, kas liecina par tā

iespējamu saistību ar noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem vai to legalizēšanu, vai terorismu;

27.2. klienta vai klienta patiesā labuma guvēja līdzekļi agrāk ir bijuši iesaldēti vai arestēti saistībā ar iespējamām noziedzīgām darbībām;

27.3. par klientu vai klienta patieso labuma guvēju agrāk ir sniegti aizdomīga darījuma ziņojumi.

2. Valsts un ģeogrāfiskais risks

28. Klienta valsts un ģeogrāfiskais risks ir risks kredītiestādei tikt iesaistītai noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijā vai terorisma finansēšanā, sadarbojoties ar klientu vai klienta patieso labuma guvēju, kurš saistīts ar valsti vai teritoriju, kuras ekonomiskie, sociālie, tiesiskie vai politiskie apstākļi var liecināt par valstij raksturīgu augstu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas riska līmeni.

29. Kredītiestāde veic valsts un ģeogrāfiskā riska izvērtējumu, kas piemīt klientam, klienta patiesajam labuma guvējam un klienta sadarbības partneriem.

30. Kredītiestāde, izvērtējot klienta valsts un ģeogrāfisko risku, balstoties uz riska izvērtējumu, ņem vērā vismaz šādus risku ietekmējošus faktorus:

30.1. jurisdikcija, kurā atrodas klients, klienta patiesais labuma guvējs vai klienta galvenie sadarbības partneri;

30.2. jurisdikcija, kurā klients, klienta patiesais labuma guvējs vai klienta galvenie sadarbības partneri veic pamata saimniecisko darbību;

30.3. jurisdikcija, ar kuru klientam, klienta patiesajam labuma guvējam vai galvenajiem sadarbības partneriem ir būtiskas personiskās vai saimnieciskās darbības saites.

31. Kredītiestāde, nosakot klientam piemītošo valsts un ģeogrāfisko risku, balstoties uz riska izvērtējumu, ņem vērā vismaz šādus risku paaugstinošus faktorus, kuriem kredītiestāde piešķir noteiktu skaitlisku novērtējumu, veidojot klienta skaitliskā novērtējuma sistēmu:

31.1. klients, klienta patiesais labuma guvējs vai galvenais sadarbības partneris ir saistīts ar valsti vai teritoriju, kas iekļauta Ministru kabineta apstiprinātajā zemu nodokļu un beznodokļu valstu un teritoriju sarakstā;

31.2. klients, klienta patiesais labuma guvējs vai galvenais sadarbības partneris ir saistīts ar valsti vai teritoriju, pret kuru Apvienoto Nāciju Organizācija, Amerikas Savienotās Valstis vai Eiropas Savienība ir noteikusi finanšu vai civiltiesiskus ierobežojumus;

31.3. klients, klienta patiesais labuma guvējs vai galvenais sadarbības partneris ir saistīts ar valsti vai teritoriju, kas iekļauta starptautiskās Finanšu darījumu darba grupas (*Financial Action Task Force*) nesadarbojošos valstu sarakstā vai par kuru minētā organizācija ir publicējusi paziņojumu kā par valsti vai teritoriju, kurā nav normatīvo aktu cīņai ar noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu vai kurā tie ir ar būtiskām nepilnībām un tāpēc neatbilst starptautiskajām prasībām. Finanšu un kapitāla tirgus komisija informē kredītiestādes par šādām valstīm un teritorijām;

31.4. klients, klienta patiesais labuma guvējs vai galvenais sadarbības partneris ir saistīts ar valsti, kas iekļauta Eiropas Komisijas apstiprinātā valstu, kuras atzītas par augsta noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska valstīm, sarakstā;

31.5. klients, klienta patiesais labuma guvējs vai galvenais sadarbības partneris ir saistīts ar valsti, kurā pastāv būtiskas nepilnības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā;

31.6. klients, klienta patiesais labuma guvējs vai galvenais sadarbības partneris ir saistīts ar valsti, kurā ir augsts tādu noziedzīgu nodarījumu līmenis, kuru rezultātā var tikt iegūti noziedzīgi līdzekļi;

31.7. klients, klienta patiesais labuma guvējs vai galvenais sadarbības partneris ir saistīts ar valsti vai teritoriju,

kurā nav spēkā prasība sniegt pārskatus par kompānijas finanšu darbību vai tiek pieļauta juridisko personu reģistrācija, nenorādot to faktiskās atrašanās vietas adresi;

31.8. klients, klienta patiesais labuma guvējs vai galvenais sadarbības partneris ir saistīts ar valsti, kurā pastāv augsts korupcijas risks (piemēram, izmantojot *Transparency International* piešķirto valsts korupcijas riska novērtējumu);

31.9. klients, klienta patiesais labuma guvējs vai galvenais sadarbības partneris ir saistīts ar valsti, kurā pastāv politiski nestabila situācija.

3. Klienta izmantoto pakalpojumu un produktu risks

32. Produktu un pakalpojumu risks ir risks, ka kredītiestādes sniegtais pakalpojums vai piedāvātais produkts var tikt izmantots noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijai vai terorisma finansēšanai.

33. Kredītiestāde, izvērtējot klienta izmantotajiem pakalpojumiem un produktiem piemītošo risku, balstoties uz riska izvērtējumu, ņem vērā vismaz šādus risku ietekmējošus faktorus:

33.1. klienta izmantotā pakalpojuma vai produkta caurskatāmības līmenis;

33.2. klienta izmantotā pakalpojuma vai produkta sarežģītības līmenis;

33.3. klienta izmantotā pakalpojuma vai produkta iespējamais līdzekļu apgrozījuma apmērs.

34. Kredītiestāde, nosakot klienta izmantotajam produktam un pakalpojumam piemītošo risku, balstoties uz riska izvērtējumu, ņem vērā vismaz šādus risku paaugstinošus faktorus un, veidojot klienta skaitliskā novērtējuma sistēmu, piešķir šiem faktoriem noteiktu skaitlisku novērtējumu:

34.1. klients izmanto privātbankiera pakalpojumus, kuru ietvaros plānotais vai faktiskais gada kredīta apgrozījums pārsniedzis 1 000 000 *euro* ekvivalentu individuāli piedāvāto pakalpojumu sniegšanā turīgiem klientiem – fiziskām personām, nodrošinot kompleksu klienta aktīvu pārvaldīšanu, tai skaitā konsultācijas finanšu plānošanas, investīciju, nodokļu un mantošanas jautājumos, speciālus kreditēšanas noteikumus, īpašu šādu klientu un to darījumu apkalpošanas kārtību, kā arī klienta informācijas paaugstinātas konfidencialitātes nosacījumus;

34.2. klients izmanto aizdevumus, kuru nodrošinājums ir finanšu instrumenti vai citas kredītiestādes izsniegta garantija, izņemot gadījumus, kad tiek veikti repo darījumi;

34.3. klients izmanto uzticības (trasta) vai fiduciāro darījumu pakalpojumus, ja trustā vai fiduciārajā darījumā nodotā summa (vai savstarpēji saistīto uzticības (trasta) darījumu vai fiduciāro darījumu kopsumma) pārsniedz 300 000 *euro* ekvivalentu;

34.4. klients izmanto maksājumu karšu izlaišanu un apkalpošanu, ja viens klients – fiziska persona noformē vairāk nekā 10 vai juridiska persona – vismaz 20 maksājumu kartes vai mazāku karšu skaitu, ja šāds karšu daudzums nav saistīts ar klienta saimniecisko darbību;

34.5. klients izmanto produktus vai pakalpojumus, kuri atbilst vismaz vienai no šādām pazīmēm:

34.5.1. klients izmanto anonimitātes un starptautiskas izmantošanas iespējas (piemēram, tiešsaistes (*online*) maksājumi, priekšapmaksas kartes, maksājumu rīkojumi, maksājumi, izmantojot mobilo telefonu, u.c.), kas nodrošina iespēju veikt liela apmēra darījumus vai lielu darījumu skaitu;

34.5.2. personas darbībai neatbilstoši liels vai neierobežots darījumu limits;

34.5.3. iespējama skaidras naudas pārvēršana citos viegli tālāk nododamos instrumentos, kas nodrošina iespēju veikt liela apmēra darījumus vai lielu darījumu skaitu;

34.5.4. personas darbībai neatbilstoši iespējami liela apmēra skaidras naudas darījumi;

34.5.5. iespēja veikt sarežģītus liela apmēra darījumus ar lielu iesaistīto personu skaitu.

4. Pakalpojumu un produktu piegādes kanālu risks

35. Kredītiestāde, izvērtējot risku, kas saistīts ar veidu (kanālu), kādā klients pakalpojumu vai produktu iegūst un izmanto, balstoties uz riska izvērtējumu, ņem vērā vismaz šādus risku ietekmējošus faktorus:

35.1. klienta neklātienas identifikācija;

35.2. apmērs un veids, kādā finanšu iestādes izmanto starpniekus un aģentus attiecībā ar klientiem.

36. Kredītiestāde, nosakot pakalpojumu un produktu piegādes kanāliem piemītošo risku, balstoties uz riska izvērtējumu, ņem vērā vismaz šādus risku paaugstinošus faktorus, kuriem kredītiestāde piešķir noteiktu skaitlisku novērtējumu, veidojot klienta skaitliskā novērtējuma sistēmu:

36.1. klients nav piedalījies klātienas identifikācijā;

36.2. klienta piesaistē tiek izmantoti aģenti, kuri nav noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas prasību subjekti vai kuru darbība netiek atbilstoši uzraudzīta;

36.3. finanšu pakalpojumu sniegšana notiek, pamatojoties uz tehnoloģiskajiem risinājumiem, kas ierobežo klienta identifikācijas vai personiskās un saimnieciskās darbības pārzināšanas iespējas (piemēram, video identifikācija, e-komercija un tās paveidi).

5. Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska faktori darījumu attiecību laikā

37. Kredītiestāde par klienta veiktajiem darījumiem, kuriem piemīt paaugstināts noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas risks, uzskata darījumus, kuri atbilst vismaz vienam no šādiem faktoriem, kuriem piešķirts noteikts skaitliskais novērtējums:

37.1. saistībā ar klienta veiktajiem darījumiem ir saņemti pieprasījumi no korespondējošās kredītiestādes par pašu klientu vai tā veiktajiem darījumiem;

37.2. klients ir kredītiestāde, un uzraugošā iestāde klientam ir piemērojusi sankcijas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas vai terorisma finansēšanas prasību pārkāpumiem vai nepilnībām;

37.3. veiktais vai saņemtais maksājums būtiski (10 procentu no noteiktā robežlieluma) pārsniedz robežlielumu, ko kredītiestāde noteikusi, pamatojoties uz klienta saimnieciskās vai personiskās darbības izpētes rezultātiem;

37.4. mēneša kredīta apgrozījums pārsniedz 300 000 *euro* ekvivalentu vai būtiski pārsniedz citu, mazāku, robežlielumu, ko kredītiestāde noteikusi, pamatojoties uz klienta saimnieciskās vai personiskās darbības izpētes rezultātiem;

37.5. triju mēnešu kredīta apgrozījums pārsniedz 700 000 *euro* ekvivalentu vai būtiski pārsniedz citu, mazāku, robežlielumu, ko kredītiestāde noteikusi, pamatojoties uz klienta saimnieciskās vai personiskās darbības izpētes rezultātiem;

37.6. gada kredīta apgrozījums pārsniedz 3 000 000 *euro* ekvivalentu vai būtiski pārsniedz citu, mazāku, robežlielumu, ko kredītiestāde noteikusi, pamatojoties uz klienta saimnieciskās vai personiskās darbības izpētes rezultātiem;

37.7. pirmais kredīta darījums klienta kontā tiek veikts pēc sešiem mēnešiem no dienas, kad sāktas darījumu attiecības ar klientu, un mēneša kredīta apgrozījums ir sasniedzis 70 000 *euro* ekvivalentu;

37.8. pirmais maksājums no klienta konta tiek veikts pēc 12 mēnešiem no konta atvēršanas dienas;

37.9. klienta – fiziskas personas skaidras naudas darījums ir par summu, kas lielāka par 15 000 *euro* ekvivalentu, vai mēneša skaidras naudas darījumu kopsumma pārsniedz 70 000 *euro* ekvivalentu, vai klienta – juridiskas personas skaidras naudas darījums pārsniedz robežlielumu, ko skaidras naudas darījumu kopsummai kredītiestāde noteikusi, pamatojoties uz klienta saimnieciskās darbības izpētes rezultātiem;

37.10. klients ir biedrība vai nodibinājums un darījumu attiecību ietvaros tiek veikts naudas pārskaitījums uz ārvalstīm, un darījuma apmērs pārsniedz 10 000 *euro* ekvivalentu.

38. Nosakot, vai klients ir pārsniedzis tā darījumiem noteiktos robežlielumus, var ņemt vērā:

38.1. klienta veiktos pārskaitījumus uz citiem klienta kontiem tajā pašā kredītiestādē;

38.2. savstarpējos norēķinus starp kredītiestādi un klientu par komisijas maksām, procentu maksājumus, kā arī valūtas maiņas darījumus.

IV. Klienta padziļinātās izpētes minimālais apjoms, nodibinot darījumu attiecības ar klientu

39. Kredītiestāde, pamatojoties uz veikto riska izvērtējumu un ņemot vērā klientam noteikto riska profilu (piešķirto punktu skaitu), nosaka riska profila vērtējuma robežvērtību, pēc kuras pārsniegšanas veicama klienta padziļinātā izpēte pirms darījumu attiecību nodibināšanas ar klientu, kā arī klienta padziļinātās izpētes apjomu un kārtību atbilstoši atsevišķiem riska profila skaitliskā vērtējuma līmeņiem.

40. Kredītiestāde klienta padziļināto izpēti piemēro klientiem, kuri atbilst kādam no šo noteikumu 24.5.–24.8. punktā minētajiem klientu tipiem.

41. Kredītiestāde, balstoties uz riska izvērtējumu, piemēro klientiem, kuri atbilst kādam no šo noteikumu 24.3.–24.4. punktā minētajiem klientu tipiem, padziļināto izpēti, ja pastāv kāds no šo noteikumu 25.1., 25.2., 25.3., 25.4., 25.6., 25.7., 25.8., 26.5., 26.6., 27., 31., 34., 36.1. un 36.2. punktā minētajiem risku paaugstinošiem faktoriem.

42. Kredītiestāde, balstoties uz riska izvērtējumu, piemēro klientiem, kuri atbilst kādam no šo noteikumu 24.1.–24.2. punktā minētajiem klientu tipiem, padziļināto izpēti, ja pastāv kāds no šo noteikumu 25.1., 25.2., 25.5., 25.7., 25.8., 26., 27., 34. un 36. punktā minētajiem risku paaugstinošiem faktoriem vai kāds no šo noteikumu 25.3., 25.4. un 25.6. punktā minētajiem risku paaugstinošiem kritērijiem un klienta mēneša kredīta plānotais vai faktiskais apgrozījums pārsniedz 25 000 *euro*.

43. Pārējos gadījumus, kuros veicama klientu padziļinātā izpēte un kuri nav minēti šo noteikumu 40., 41. un 42. punktā, kredītiestāde nosaka atbilstoši klienta riska profilam (piešķirtajam punktu skaitam), izvērtējot šajos noteikumos minētos risku paaugstinošos faktorus un citus kredītiestādes identificētos risku paaugstinošos faktorus.

44. Konstatējot klienta atbilstību kādam no šo noteikumu 40., 41., 42. vai 43. punktā minētajiem gadījumiem, kad veicama klientu padziļinātā izpēte, kredītiestāde pirms darījumu attiecību uzsākšanas veic klienta padziļināto izpēti un šādus pasākumus:

44.1. iegūst papildu informāciju par klienta un tā patiesā labuma guvēja saimnieciskās vai personiskās darbības veidu, naudas līdzekļu un labklājības izcelsmi, esošo vai paredzēto sadarbību ar kredītiestādi, informāciju par galvenajiem klienta darījumu partneriem, darījumu attiecību raksturu, plānotajiem darījumu apmēriem un saimnieciskās darbības veikšanas vietu vai klienta dzīvesvietu (klienta faktiskā adrese);

44.2. noskaidro papildu informāciju par klienta patieso labuma guvēju, ja klients ir juridiska persona vai ir zināms vai rodas aizdomas, ka klients nodibinājis darījumu attiecības ar kredītiestādi citas personas interesēs vai uzdevumā. Kredītiestāde iegūst un dokumentē pamatojošu informāciju par klienta patieso labuma guvēju, tai skaitā klienta vai patiesā labuma guvēja parakstītu patiesā labuma guvēja deklarāciju, personu identificējošo

dokumentu kopijas, kā arī citus apliecinājumus (piemēram, kontu izrakstus, kas apliecina naudas un finanšu instrumentu apgrozījumu patiesā labuma guvēja kontrolē esošajos kontos, zemesgrāmatu ierakstus attiecībā uz patiesajam labuma guvējam piederošajiem nekustamajiem īpašumiem, izrakstus no transporta reģistriem par patiesajam labuma guvējam piederošajiem augstas vērtības (*high net worth*) transportlīdzekļiem un citus);

44.3. pēc publiski pieejamās informācijas noskaidro, vai klients, tā pilnvarotā persona un patiesais labuma guvējs nav iepriekš sodīts vai netiek turēts aizdomās par krāpnieciskām darbībām, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai šādu darbību mēģinājumu. Konstatējot šādu informāciju, iegūst kredītiestādes valdes vai valdes pilnvarota valdes locekļa rakstveida apstiprinājumu darījumu attiecību nodibināšanai ar šādu klientu un nepieciešamajiem risku mazinošajiem pasākumiem;

44.4. ja persona vēlas nodibināt darījumu attiecības ar kredītiestādi, kas atrodas valstī, kura nav saistīta ar tās personisko vai saimniecisko darbību, tad noskaidro šādas rīcības iemeslus. Kredītiestāde nodrošina dokumentētu vērtējumu par klienta sniegtā skaidrojuma pamatotību;

44.5. pārliecinās, ka klientam ir licence, speciāla atļauja vai tas ir reģistrēts attiecīgajā kompetentajā iestādē, ja klienta deklarētās darbības veikšanai tas nepieciešams;

44.6. pieprasa klientam, kura juridiskā forma atbilst šo noteikumu 26.1. punktā minētajam faktoram, uz sadarbības laiku nodot tā emitētās uzrādītāja akcijas kredītiestādes drošā glabāšanā, kā arī saņem klienta rakstveida apstiprinājumu tam, ka kredītiestāde saņems no klienta rakstveida informāciju gadījumā, ja notiks klienta akciju papildu emisija.

45. Kredītiestāde klienta padziļinātās izpētes lietā dokumentē ne tikai izpētes gala secinājumus, bet arī to, kādi fakti, apstākļi un lietotās faktu un apstākļu vērtēšanas metodes ir izmantotas, lai nonāktu pie attiecīgā secinājuma.

V. Minimālās prasības padziļinātajai izpētei, ko veic darījumu attiecību laikā

46. Kredītiestāde, pamatojoties uz veikto riska izvērtējumu un ņemot vērā klientam noteikto riska profilu (piešķirto punktu skaitu), nosaka gadījumus, apmēru, regularitāti, pasākumus un kārtību, kādā veicama klienta padziļinātā izpēte darījumu attiecību laikā.

47. Kredītiestāde piemēro klientu padziļināto izpēti darījumu attiecību laikā klientiem, kam klientu padziļinātā izpēte ir piemērota vai jāpiemēro saskaņā ar šo noteikumu 40., 41., 42. un 43. punktu, un ja darījumu attiecību laikā pastāv kāds no šādiem nosacījumiem:

47.1. klienta veiktie darījumi atbilst kādam no šo noteikumu 37. punktā minētajiem paaugstināta riska faktoriem;

47.2. klients veic tā darbībai neatbilstoši lielus darījumus;

47.3. klients veic skaidras naudas pārvēršanu citos viegli tālāk nododamos instrumentos;

47.4. klients veic sarežģītus darījumus ar lielu iesaistīto personu skaitu;

47.5. klients, kas nav finanšu pakalpojumu sniedzējs, veic naudas pārvēdumus saistībā ar kredīta izsniegšanu vai atmaksu trešajām personām, kas nav finanšu pakalpojumu sniedzējas.

48. Kredītiestāde, piemērojot klientu padziļināto izpēti darījumu attiecību laikā, veic šādus pasākumus:

48.1. pārbauda klienta kontā veikto darījumu atbilstību klienta deklarētajai saimnieciskajai darbībai;

48.2. iegūst papildu informāciju, lai pārliecinātos, ka klienta norādītais vai kredītiestādes noskaidrotais patiesais labuma guvējs ir attiecīgā klienta patiesais labuma guvējs;

48.3. noskaidro klienta kontā esošo finanšu līdzekļu izcelsmi;

48.4. analizē klienta saimniecisko vai personisko darbību, tai skaitā gadījumos, kad klients ir zemu nodokļu

teritorijā reģistrēts uzņēmums, kredītiestāde iegūst un dokumentē pierādījumus par klienta saistību ar faktisku saimniecisko darbību veicošu uzņēmumu un tā saistību ar klienta patieso labuma guvēju.

49. Kredītiestāde piemēro klienta padziļinātās izpētes un darījumu uzraudzības pasākumus atbilstoši klienta riska līmenim, ņemot vērā šo noteikumu 20. punktā minētos risku mazinošos pasākumus un klienta padziļinātās izpētes pasākumu veidus.

50. Pārbaudot klienta kontā veikto darījumu atbilstību klienta deklarētajai saimnieciskajai darbībai, kredītiestāde pārliecinās, vai:

50.1. klienta veiktie darījumi ir ekonomiski pamatoti un būtiski nepārsniedz deklarēto apmēru, tai skaitā kredītiestāde iegūst darījumus pamatojošu informāciju, kas apliecina reālu preču kustību;

50.2. klienta maksājumi atbilst deklarētajai saimnieciskajai vai personiskajai darbībai;

50.3. klienta darījumi ar deklarētajiem un citiem darījumu partneriem nav pretrunā ar klienta saimniecisko darbību;

50.4. tās rīcībā ir darījumus ar galvenajiem klienta darījumu partneriem apliecinoši dokumenti, un vērtē minēto dokumentu un tajos sniegtās informācijas ticamību, dokumentējot šo vērtējumu un norādot uz visiem apstākļiem, kas liek apšaubīt iesniegto dokumentu ticamību.

51. Ja kredītiestāde konstatē, ka tās rīcībā nav pietiekamas informācijas, lai pārliecinātos par šo noteikumu 50.1.–50.4. punktā minēto, tā pieprasa klientam paskaidrojumus vai nepieciešamo informāciju un dokumentus, kā arī veic atkārtotu informācijas analīzi.

52. Lai pārliecinātos, ka klienta norādītais vai kredītiestādes noskaidrotais patiesais labuma guvējs ir klienta patiesais labuma guvējs, kredītiestāde veic vienu vai vairākas šādas darbības:

52.1. iegūst papildu informāciju par patiesā labuma guvēja mantisko stāvokli;

52.2. noskaidro, kāda ir patiesā labuma guvēja saimnieciskā vai personiskā darbība vai iegūtā iepriekšējā profesionālā pieredze, izglītība u.tml., ja tā nepieciešama, lai veiktu attiecīgo saimniecisko darbību un finanšu darījumus;

52.3. noskaidro, vai patiesā labuma guvēja vai citu juridisko personu, kurām tas ir patiesais labuma guvējs, saimnieciskā vai personiskā darbība atbilst vai ir saistīta ar finanšu iestādes klienta veikto saimniecisko darbību;

52.4. iegūst citu informāciju, kas liecina, ka persona, kura norādīta kā patiesais labuma guvējs, kontrolē klientu un gūst labumu no tā darbības, tai skaitā kredītiestāde iegūst un dokumentē informāciju, kas raksturo finansiālo labumu, ko patiesais labuma guvējs ir guvis no klienta darbības, kā arī vērtē šīs kontroles un gūtā labuma tiesisko pamatu;

52.5. saņem patiesā labuma guvēja parakstītu patiesā labuma guvēja deklarāciju, kurā tas apliecina, ka klients darbojas tā interesēs vai labā.

53. Analizējot klienta saimniecisko vai personisko darbību un noskaidrojot klienta finanšu līdzekļu izcelsmi, kredītiestāde:

53.1. aktualizē informāciju par klienta kontā ieskaitīto naudas līdzekļu izcelsmi un saimniecisko vai personisko darbību raksturojošo informāciju;

53.2. iegūst dokumentus, kas pamato deklarēto saimniecisko vai personisko darbību vai naudas līdzekļu izcelsmi kontā, tai skaitā klienta paskaidrojumus un dokumentus par darījumiem vai faktiem, kas ir bijuši par pamatu padziļinātās izpētes veikšanai;

53.3. pārliecinās par veikto darījumu atbilstību pieejamajai informācijai par klienta finanšu stāvokli (finanšu pārskatiem) un saimniecisko darbību. Ja kredītiestādei nav pieejami klienta finanšu pārskati, tā noskaidro un

dokumentē iemeslus, kas kavē šādu pārskatu iesniegšanu, un vērtē sniegtās informācijas ietekmi uz sadarbības ar klientu riska profilu. Analizējot klienta lielākos darījumus, kredītiestāde sniedz vērtējumu par to atbilstību klienta saimnieciskās vai personiskās darbības veidam, apmēram un tirgū raksturīgajai saimnieciskajai darbībai;

53.4. noskaidro citus kredītiestādes klientus, kuriem ir tādi paši patiesie labuma guvēji. Kredītiestāde dokumentē viena patiesā labuma guvēja klientu grupu, norādot katra grupas dalībnieka lomu tajā, un sniedz argumentētu slēdzienu par saistīto klientu grupas darbības, tai skaitā savstarpējo darījumu, tiesisko un ekonomisko būtību;

53.5. noskaidro citus kredītiestādes klientus, kas strādā ar klientu savstarpēji saistītu klientu grupā, un izvērtē klientu grupas darbību kopumā, norādot katra grupas dalībnieka lomu tajā, kā arī sniedz argumentētu slēdzienu par minēto saistīto klientu grupu darbības, tai skaitā savstarpējo darījumu, tiesisko un ekonomisko būtību;

53.6. izvērtē nepieciešamību tikties ar klientu tā saimnieciskās darbības veikšanas vietā, lai pārliecinātos par klienta iepriekš sniegtās informācijas par patieso labuma guvēju un saimniecisko darbību atbilstību faktiskajai situācijai.

54. Kredītiestāde, veicot klientu padziļināto izpēti un pieņemot klientu iesniegtos dokumentus, veic nepieciešamās darbības, lai pārliecinātos par iesniegto dokumentu atbilstību un to, ka tie nesatur viltojuma pazīmes.

55. Kredītiestāde klienta padziļinātās izpētes lietā dokumentē ne tikai izpētes gala secinājumus, bet arī to, kādi fakti, apstākļi un lietotās faktu un apstākļu vērtēšanas metodes ir izmantotas, lai nonāktu pie attiecīgā secinājuma.

VI. Īpašie klienta padziļinātās izpētes pasākumi

56. Kredītiestāde klientu darījumu uzraudzības un klientu padziļinātās izpētes regularitāti un apjomu nosaka, ņemot vērā pastāvošos noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas riskus un klientam piešķirto riska skaitliskā novērtējuma līmeni. Atkārtoti konstatējot klienta darījumu atbilstību šo noteikumu 37. punktā minētajiem faktoriem vai citiem kredītiestādes identificētiem paaugstināta riska faktoriem, kredītiestāde izvērtē vismaz šādus kritērijus:

56.1. vai darījumu detaļas (partneri, valūtas, maksājuma apmēra līmenis, mērķa grupa un tamlīdzīgi) ir līdzīgas iepriekš veiktajiem darījumiem (ne mazāk kā trijiem darījumiem pēc kārtas);

56.2. vai darījums atbilst klienta deklarētajai saimnieciskajai vai personiskajai darbībai;

56.3. vai attiecībā uz klienta padziļināto izpēti ir nepieciešams noteikt prasību veikt padziļināto izpēti katram klienta darījumam;

56.4. vai ir nepieciešams piemērot klientam padziļinātās izpētes noteikumus, kuru ietvaros vismaz izvērtē un dokumentē slēdzienu par klienta kontā atspoguļoto darījumu atbilstību deklarētajiem;

56.5. ja rodas šaubas par kredītiestādes rīcībā esošās informācijas patiesumu, atkārtoti pārliecinās par klienta iepriekš sniegtās informācijas par patieso labuma guvēju un saimniecisko vai personisko darbību atbilstību faktiskajai situācijai.

57. Kredītiestāde, regulāri (ne retāk kā reizi 12 kalendārajos mēnešos) konstatējot, ka klienta darījumi atbilst kādai no šo noteikumu 37. punktā minētajiem faktoriem, pārliecinās, vai nav mainījušies klientam identificētie risku paaugstinājošie faktori un noteiktais riska līmenis un vai klienta veiktie darījumi nerada aizdomas par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju vai terorisma finansēšanu, un nodrošina, ka tās rīcībā ir aktuāla klienta saimniecisko darbību raksturojošā informācija.

58. Konstatējot, ka klienta darījumi atbilst šo noteikumu 37.7. punktā minētajam faktoram, kredītiestāde izvērtē informāciju par klienta novēlotas aktivitātes iemesliem un, ja nepieciešams, atjauno informāciju par turpmāko saimniecisko darbību un darījumu apmēriem.

59. Konstatējot, ka klienta darījumi atbilst šo noteikumu 37.9. punktā minētajam faktoram, kredītiestāde pārliecinās par skaidras naudas darījuma izmantošanas un apmēra atbilstību klienta saimnieciskās vai personiskās darbības veidam un apgrozījumam.

60. Konstatējot, ka klienta darījumi atbilst šo noteikumu 37.10. punktā minētajam faktoram, kredītiestāde:

60.1. pārliecinās par veiktā darījuma atbilstību biedrības vai nodibinājuma izveides mērķiem un darbības virzienam;

60.2. iegūst papildu informāciju par to, kādu mērķu sasniegšanai tiek veikts konkrētais darījums;

60.3. iegūst informāciju par biedrības vai nodibinājuma finansēšanas avotiem un lielākajiem finansētājiem.

60.¹ Lai konstatētu, ka jāpiemēro Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 21.¹ pantā noteiktais aizliegums, ņemot vērā 1. panta 15.¹ punkta "a" apakšpunktā noteikto pazīmi, un iegūtu dokumentāru informāciju, kas pierāda saimnieciskās darbības vai ekonomiskās vērtības esamību, kredītiestāde iegūst tai skaitā tādu informāciju un dokumentus, kas minēti šā punkta vienā vai vairākos apakšpunktos, ciktāl tas ir pietiekami, lai gūtu pārliecību, ka juridiskā persona nav čaulas veidojums pēc minētās pazīmes. Kredītiestāde, balstoties uz riska izvērtējumu, no juridiskām personām, kas atbilstoši riska izvērtējumam varētu atbilst čaulas veidojuma pazīmēm, iegūst un izvērtē tai skaitā šādu informāciju un dokumentus:

60.¹1. kas pietiekami izskaidro juridiskās personas biznesa darbības modeli;

60.¹2. juridiskās personas neatkarīga ārējā auditora auditētu gada finanšu pārskatu, no kura var gūt pietiekamu izpratni par juridiskās personas veiktajiem darījumiem un noskaidrot, vai peļņa atbilst juridiskās personas saimnieciskajai darbībai un apgrozījumam;

60.¹3. kas apliecina preču un pakalpojumu reālo apriti juridiskās personas īstenotās saimnieciskās darbības ietvaros. Ja juridiskās personas darbība, ņemot vērā tās dibināšanas mērķi, nav saistīta ar preču un pakalpojumu apriti, tad iegūst informāciju un dokumentus, kas apliecina un raksturo juridiskās personas darbības atbilstību tās dibināšanas mērķim (piemēram, tikai aktīva turēšana atbilstoši biznesa darbības modelim);

60.¹4. par juridiskās personas galvenajiem sadarbības partneriem, kas apliecina sadarbības partneru faktisko saimniecisko darbību;

60.¹5. kas apliecina, ka juridiskā persona veic nodokļu nomaksu (nodokļu deklarācija), ja normatīvie akti nosaka pienākumu maksāt nodokļus konkrētajā situācijā;

60.¹6. kas apliecina, ka juridiskā persona uz līguma pamata ir piesaistījusi citas personas (piemēram, darbinieki, ārpalpojuma sniedzēji), kuras faktiski organizē un izpilda uzdevumus, kas attiecas uz juridiskās personas saimniecisko darbību, pārliecinoties par pienākumu atbilstību juridiskās personas saimnieciskajai darbībai un apgrozījumam.

(FKTK 29.05.2018. noteikumu Nr. 86 redakcijā)

60.² Kredītiestāde politikās un procedūrās nosaka šo noteikumu 60.¹ punktā noteiktās iegūstamās informācijas un dokumentu apjomu, raksturu un vērtēšanas principus atkarībā no juridiskās personas darbības nozares, darbības ilguma (piemēram, jaunuzņēmums) un juridiskā statusa (piemēram, biedrība), kā arī ņem vērā citus riska faktorus, kas saistīti ar juridiskās personas risku (piemēram, juridiskā forma, īpašnieku struktūra), valsts un ģeogrāfisko risku, izmantoto pakalpojumu un produktu risku, pakalpojumu un produktu piegādes kanālu risku.

(FKTK 29.05.2018. noteikumu Nr. 86 redakcijā)

60.³ Kredītiestāde uztur aktuālu informāciju par čaulas veidojumiem kredītiestādē, norādot šādu informāciju:

60.³1. juridiskās personas, kas atzīta par čaulas veidojumu, nosaukums;

60.³². Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 1. panta 15.¹ punktā minētā pazīme vai pazīmes, kurām atbilst čaulas veidojums;

60.³³. datums, ar kuru juridiskā persona atzīta par čaulas veidojumu;

60.³⁴. datums, kad uzsākta sadarbība ar juridisko personu, kas atzīta par čaulas veidojumu;

60.³⁵. juridiskās personas, kas atzīta par čaulas veidojumu, rezidences valsts;

60.³⁶. juridiskās personas, kas atzīta par čaulas veidojumu, patiesā labuma guvēja vārds un uzvārds;

60.³⁷. juridiskās personas, kas atzīta par čaulas veidojumu, patiesā labuma guvēja rezidences valsts.
(FKTK 29.05.2018. noteikumu Nr. 86 redakcijā)

60.⁴ Kredītiestāde, balstoties uz riska izvērtējumu, iegūst informāciju par juridisko personu, kurām piemīt paaugstināts risks, galvenajiem sadarbības partneriem – čaulas veidojumiem, kas atbilst Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 1. panta 15.¹ punkta "a" un "b" apakšpunktā minētajām pazīmēm. Ja kredītiestādei ir šādi sadarbības partneri, tā veic juridiskās personas, kurai piemīt paaugstināts risks, papildu izpēti, lai pēc iespējas novērstu risku, ka juridiskā persona, kurai piemīt paaugstināts risks, darbojas tādu čaulu veidojumu interesēs, kuru apkalpošana saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 21.¹ panta pirmo daļu ir aizliegta.

(FKTK 29.05.2018. noteikumu Nr. 86 redakcijā)

VII. Prasības padziļinātās izpētes prasībām pakļauto klientu informācijas elektroniskās datu bāzes uzturēšanai

61. Lai uzlabotu informācijas par klientiem, kuri pakļauti padziļinātās izpētes prasībām, caurskatāmību, kredītiestāde uztur elektronisku datu bāzi, kurā iekļauj šādus ierakstus par tās klientiem, kas pakļauti padziļinātās izpētes prasībām:

61.1. nosaukums;

61.2. juridiskā adrese;

61.3. klienta saimnieciskās darbības veikšanas vietas adrese;

61.4. klienta saimnieciskās darbības veida apraksts (tipoloģija);

61.5. klienta reģistrācijas datums;

61.6. datums, kad sāktas darījumu attiecības ar klientu;

61.7. datums, kad izbeigtas darījumu attiecības ar klientu, un pamatojums. Ja sadarbība nav izbeigta, lauku aizpilda, norādot "NA";

61.8. klienta patiesā labuma guvēja vārds, uzvārds, dzimšanas dati, rezidences valsts;

61.9. klienta pilnvarotās personas vārds, uzvārds, dzimšanas dati, rezidences valsts;

61.10. korespondējošās bankas pieprasījums par klienta veikto darījumu un kredītiestādes sniegtā atbilde uz to. Ja korespondējošās bankas pieprasījums nav saņemts, lauku aizpilda, norādot "NA".

62. Kredītiestāde regulāri un savlaicīgi aktualizē informāciju klientu – nerezidentu elektroniskajās datu bāzēs.

63. Kredītiestāde pēc Finanšu un kapitāla tirgus komisijas pieprasījuma nodrošina regulāras atskaites par šo noteikumu 61. punktā minētajā datu bāzē iekļauto informāciju vai tiešsaistes pieeju šo noteikumu 61. punktā minētajai datu bāzei.

VIII. Klientu veikto darījumu pastiprinātās uzraudzības kārtība

64. Klienta, kuram tiek veikta padziļinātā izpēte, darījumiem kredītiestāde piemēro pastiprināto uzraudzību. Kredītiestāde klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēmā nosaka robežlielumu, pēc kura pārsniegšanas tiek piemērota pastiprināta darījumu uzraudzība visā sadarbības laikā.

65. Klienta darījumiem pastiprināto uzraudzību piemēro līdz brīdim, kad kredītiestāde ir ieguvusi klienta padziļinātās izpētes veikšanai nepieciešamo informāciju vai ir pieņēmusi lēmumu pārtraukt darījumu attiecības ar klientu.

66. Piemērojot klienta veiktajiem darījumiem pastiprināto uzraudzību, kredītiestāde nosaka pamatotos ierobežojumus, lai saglabātu nepieciešamo klienta darbības pārzināšanu un pietiekamu kontroli pār klienta veiktajiem darījumiem, kas nodrošina kredītiestādes noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riska pārvaldības stratēģijā noteikto pieļaujamo riska ierobežojumu ievērošanu. Kredītiestāde nosaka nepieciešamos risku mazinošos pasākumus, tos attiecīgi dokumentējot, un nozīmē atbildīgo amatpersonu par šo ierobežojumu ievērošanu, tai skaitā:

66.1. nosaka, ka darījums tiek izpildīts tikai ar kredītiestādes darbinieka vai augstāka līmeņa amatpersonas piekrišanu;

66.2. nosaka klienta darījumiem kvantitatīvus limitus;

66.3. atļauj veikt tikai noteikta veida darījumus vai maksājumus (piemēram, nodokļu nomaksa un tamlīdzīgi);

66.4. atļauj veikt tikai darījumus uz noteiktām valstīm vai ar noteiktiem sadarbības partneriem;

66.5. veic darījumu izpildi vienīgi pirms darījumu pamatojošo dokumentu saņemšanas;

66.6. nosaka citu veidu uzraudzības pasākumus vai ierobežojumus.

67. Ja kredītiestāde uzskata par nepieciešamu, tā var saglabāt šo noteikumu 66. punktā noteiktos ierobežojumus arī pēc tam, kad ir iegūta klienta padziļinātās izpētes veikšanai nepieciešamā informācija.

IX. Noslēguma jautājumi

68. Ar šo noteikumu spēkā stāšanos spēku zaudē Finanšu un kapitāla tirgus komisijas 23.12.2015. noteikumi Nr. 234 "Klientu padziļinātās izpētes normatīvie noteikumi kredītiestādēm un licencētām maksājumu un elektroniskās naudas iestādēm".

69. Kredītiestāde, kura izmanto klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēmas, kas ieviestas visas konsolidācijas grupas ietvaros, bet grupas mātes uzņēmums reģistrēts citā valstī, var izmantot jau ieviestās klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēmas, ja ir ievēroti šādi nosacījumi:

69.1. grupas mātes uzņēmums ir reģistrēts valstī, kuras normatīvo aktu prasības noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā ir līdzvērtīgas Eiropas Savienības normatīvo aktu prasībām noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas jomā;

69.2. kredītiestāde līdz 31.08.2016. ir iesniegusi Finanšu un kapitāla tirgus komisijai pierādījumus, ka klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēmas nodrošina kredītiestādes finanšu pakalpojumiem, klientu bāzei, darbības ģeogrāfijai un pakalpojumu piegādes kanāliem raksturīgo risku novērtēšanu un to pārvaldību, kas nodrošina šo noteikumu prasību izpildi, un ir saņēmusi Finanšu un kapitāla tirgus komisijas rakstveida apstiprinājumu par

klienta riska skaitliskā novērtējuma sistēmas atbilstību šo noteikumu prasībām.

70. Kredītiestādes, veicot darbības, lai identificētu Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma 1. panta 15.¹ punkta "a" apakšpunktā noteikto pazīmi un piemērotu 21.¹ pantā noteikto aizliegumu, nodrošina politiku un procedūru pilnveidošanu atbilstoši noteikumu 60.¹, 60.², 60.³ un 60.⁴ punktam viena mēneša laikā no grozījumu, kas papildina noteikumus ar minētajiem punktiem, spēkā stāšanās dienas, savukārt informācijas tehnoloģiju sistēmu pilnveidošanu – trīs mēnešu laikā no to spēkā stāšanās dienas.

(FKTK 29.05.2018. noteikumu Nr. 86 redakcijā)

Finanšu un kapitāla tirgus komisijas priekšsēdētājs *P. Putniņš*

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"